

Vilniaus universitetas
Teisės fakultetas
Privatinės teisės katedra

Patvirtinta: Privatinės teisės katedroje
2021 m. vasario 15 d. posėdyje
Katedros vedėjas: prof. habil. dr. Vytautas Nekrošius

CIVILINĖS IR VERSLO TEISĖS STUDIJŲ ŠAKOS
BAIGIAMOJO EGZAMINO PROGRAMA

Parengė: dr. Saulius Aviža
partnerystės doc. Gintautas Bartkus
doc. dr. Laurynas Didžiulis
partnerystės prof. dr. Šarūnas Keserauskas
doc. dr. Lina Mikalonienė
doc. dr. Paulius Miliauskas
prof. dr. (HP) Vytautas Mizaras
partnerystės prof. dr. Algirdas Taminskas

I. Egzamino laikymo tvarka

1. Baigiamasis civilinės teisės ir verslo teisės egzaminas (toliau – egzaminas) laikomas raštu. Egaminą sudaro dvi dalys – egzamino teorinė dalis ir praktinė dalis. Iš pradžių laikoma egzamino teorinė dalis, po to – egzamino praktinė dalis.
2. Egzamino teorinę dalį sudaro du teoriniai klausimai (vienas iš bendros civilinės teisės (programos 1-2, 5-22 ir 27-37 temos, kitas klausimas iš studijų šakos dalykų (programos 3-4, 23-26 ir 38-39 temos). Komisijos narys, matant visiems egzaminą laikantiesiems, ištraukia vieną bilietą ir perskaito visiems to bilieto klausimus. Atsakymų raštu laikas yra 1 (viena) valanda.
3. Egzamino teorinės dalies metu studentai negali naudoti jokios papildomos literatūros, įskaitant ir norminės medžiagos.
4. Egzamino praktinės dalies metu studentui pateikiama viena praktinė užduotis (kazusas), kurią studentas turi išanalizuoti bei motyvuotai ir argumentuotai, taikydamas tinkamas teisės normas, atsakyti į užduotyje pateiktus klausimus. Šiai egzamino daliai skiriama taip pat 1 (viena) valanda.
5. Egzamino praktinės dalies metu studentas gali naudotis visais teisės šaltiniais. Rekomenduojama naudotis teisės norminiai aktais, kurie nurodyti šios programos pabaigoje.
6. Egzamino komisijos nariai įvertina studento atsakymus į visus egzamino klausimus vienu bendru pažymiu, kuris yra paskelbiamas studentui. Egzamino įvertinimas gali būti teigiamas arba neigiamas. Jeigu egzamino įvertinimas yra teigiamas, tokiu atveju komisija turi įvertinti atsakymą nuo 5 iki 10 balų. Jeigu egzamino įvertinimas yra neigiamas, komisija įvertinimą vadina “blogai” (arba “neišlaikyta”), kas reiškia, kad egzamino balas yra 4 (keturi) arba mažiau atitinkamai pagal Studijų rezultatų vertinimo tvarkos nuostatas.
7. Komisijos nariai, vertindami atsakymus į egzamino klausimus, atsižvelgia į teisės normų, reguliuojančių atitinkamus institutus, žinojimą, sugebėjimą aiškinti ir taikyti teisės normas, atitinkamų institutų aiškinimą teisės doktrinoje ir teismų praktikoje, studento teisinę kalbą, sugebėjimą atsakymus tinkamai teisiškai motyvuoti ir argumentuoti.

II. Egzamino programa

1 tema. Civilinė teisė kaip teisės šaka

Civilinio teisinio santykio reguliavimo dalykas ir metodas.

Civilinis teisinis subjektiškumas. Civilinis teisnumas ir veiksnumas.

Civilinių teisinių santykių rūšys. Civilinių teisinių santykių atsiradimo, pasikeitimo ir pasibaigimo pagrindai.

Civilinės teisės principai: lygiateisiškumas, nuosavybės neliečiamumas, sutarties laisvė, teisingumas, protingumas, sąžiningumas ir kt.

Civilinės teisės šaltinių rūšys. Civilinių įstatymų galiojimas. Įstatymų ir teisės analogija civilinėje teisėje.

Civilinio kodekso normų aiškinimo principai.

2 tema. Fiziniai asmenys kaip civilinės teisės subjektai

Fizinių asmenų teisnumas. Fizinių asmenų teisnumo pradžia ir pasibaigimas. Fizinių asmenų teisnumo turinys.

Fizinių asmenų veiksnumas. Visiškas ir dalinis veiksnumas. Veiksnumo apribojimas. Nepilnamečių pripažinimas veiksniais (emancipacija).

Fizinio asmens pripažinimas neveiksniu ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje. Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų civilinių teisių ir pareigų įgyvendinimo tvarka.

Fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu, jo paskelbimo mirusiu tvarka, sąlygos ir teisinės pasekmės.

Specifinių fizinių asmenų teisių samprata. Asmens garbės ir orumo gynimas.

3 tema. Juridiniai asmenys

Juridinio asmens sąvoka ir požymiai. Juridinių asmenų rūšys. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys. Juridinių asmenų teisinė forma. Atskirų juridinių asmenų teisinių formų bendras apibūdinimas ir pasirinkimo kriterijai.

Valstybė kaip juridinis asmuo. Juridinių asmenų esmės aiškinimo koncepcijos civilinės teisės moksle. Juridinių asmenų grupės (susivienijimai).

Juridinių asmenų steigimas ir registravimas. Asociacijos teisė. Juridinio asmens steigėjai ir dalyviai. Juridinio asmens steigimo dokumentai. Juridinių asmenų registras.

Juridinių asmenų teisnumas. *Ultra vires* doktrina. Juridinių asmenų veiklos licencijavimas.

Juridinio asmens organai. Juridinio asmens organų formavimas ir kompetencija. Valdymo organų narių pareigos ir atsakomybė.

Juridinių asmenų pabaiga. Juridinio asmens reorganizavimas. Juridinių asmenų pertvarkymas.

Juridinių asmenų likvidavimas.

4 tema. Atskiros juridinių asmenų teisinės formos

Atskirų viešųjų juridinių asmenų teisinių formų bendras apibūdinimas ir pasirinkimo kriterijai.

Asociacijos ir viešosios įstaigos: pagrindiniai požymiai.

Individualios įmonės esmė ir paskirtis. skirtumai nuo pavienio verslininko, kuris veikia nesteidgdamas įmonės.

Ūkinės bendrijos esmė ir paskirtis, skirtumai nuo veiklos sudarius jungtinės (partnerystės) sutartį.

Kooperatinės bendrovės esmė ir požymiai.

Mažosios bendrijos esmė ir paskirtis.

Europos Sąjungos bendrovių teisės harmonizavimas. Įmonių įsisteigimo laisvė vidaus rinkoje ir bendrovių mobilumas Europos Sąjungoje. Europos bendrovės (SE), Europos ekonominių interesų grupės (EEIG) ir Europos kooperatinės bendrovės (SCE) steigimas ir pagrindiniai požymiai.

Akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės kaip juridiniai asmenys. Bendrovių prigimtis, tikslai ir socialinės atsakomybės koncepcija. Informacijos apie bendrovę atskleidimo principas ir jo reikšmė. Bendrovių valdysenos principai. Bendrovių steigimo tvarka. Korporatyvinių dokumentų samprata ir reikšmė. Kapitalo koncepcija bendrovių teisėje. Bendrovės organai, jų kompetencija, bendrovės valdymo ir priežiūros organų narių teisės ir pareigos, atsakomybė. Akcininko samprata, akcininko statuso įgijimas. Akcininko teisės ir pareigos bei atsakomybė. Akcijų rūšys ir klasės. Bendrovių reorganizavimo, atskyrimo, pertvarkymo ir likvidavimo ypatumai.

5 tema. Civilinių teisių objektai

Civilinių teisių objekto sąvoka ir objektų rūšys.

Daiktai kaip civilinių teisių objektas. Daiktų sąvoka. Daiktų klasifikavimas ir jo teisinė reikšmė.

Vertybiniai popieriai kaip civilinių teisių objektas, jų savybės ir rūšys.

Asmeninės neturtinės vertybės kaip civilinių teisių objektai (vardas, garbė, orumas, juridinio asmens pavadinimas, asmens privatumas ir kt.).

6 tema. Sandoriai

Sandorių sąvoka ir rūšys civilinėje teisėje. Vienašaliai sandoriai. Dvišaliai ir daugiašaliai sandoriai (sutartys). Konsensualiniai ir realiniai sandoriai. Kauzaliniai ir abstraktūs sandoriai. Sąlyginiai sandoriai.

Sandorių galiojimo sąlygos.

Sandorių dalyvių veiksnumas.

Sandorio formos laikymasis.

Sandorio šalių valia ir tikrosios valios išreiškimas.

Sandorio turinio atitikimas įstatymo, teisingumo, protingumo, sąžiningumo ir geros moralės reikalavimams.

Sandorių negaliojimas. Sandorio dalies negaliojimas. Sandorio pripažinimo negaliojančiu pasekmės ir momentas.

Negaliojančių sandorių rūšys. Niekiniai ir nuginkijami sandoriai. Negaliojančio sandorio patvirtinimas.

Imperatyvioms įstatymo normoms, viešajai tvarkai ir gerai moralei prieštaraujančio sandorio negaliojimas. Juridinio asmens teisnumui prieštaraujančio sandorio negaliojimas. Neregistruoto juridinio asmens sudaryto sandorio negaliojimas.

Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų sudarytų sandorių negaliojimas.

Tariamieji ir apsimestiniai sandoriai.

Nepilnamečių sudarytų sandorių negaliojimas.

Dėl suklydimo sudaryto sandorio negaliojimas.

Smurtas, apgaulė, grasinimas, ekonominis spaudimas ir sunkios susidėjusios aplinkybės kaip sandorių pripažinimo negaliojančiais pagrindai.

7 tema. Atstovavimas

Atstovavimo samprata. Atstovavimo taikymo sritys. Atstovavimo rūšys.

Įgaliojimo forma ir galiojimo terminas. Įgaliojimų rūšys. Juridinio asmens įgaliojimas.

Perįgaliojimas. Įgaliojimo pasibaigimas. Interesų konfliktas.

Sandorio, sudaryto kito asmens vardu neturint teisės arba viršijant suteiktas teises, pasekmės (atstovavimas be įgalinimų).

Prokūra (samprata, išdavimas ir forma). Prokūristo teisės. Prokūros pasibaigimas.

8 tema. Terminai civilinėje teisėje. Ieškinio senatis

Terminų reikšmė civilinėje teisėje. Terminų reikšmė civilinės teisės juridinių faktų sistemoje. Terminų rūšys. Civilinių teisių įgyvendinimo terminai. Subjektinių teisių egzistavimo terminas. Naikinamieji terminai. Garantiniai terminai. Pretenziniai terminai. Civilinių teisinių pareigų įvykdymo terminai. Bendrieji ir daliniai terminai. Terminų praleidimas.

Terminų pasibaigimas. Bendros terminų pasibaigimo taisyklės. Terminų skaičiavimo taisyklės.

Termino eigos pradžia ir pabaiga. Veiksmų įvykdymo tvarka paskutinę termino dieną.

Civilinių teisių gynimo terminai. Ieškinio senatis. Ieškinio senaties sąvoka ir reikšmė. Ieškinio senaties terminų rūšys. Reikalavimai, kuriems ieškinio senatis netaikoma. Ieškinio senaties termino eigos pradžia. Ieškinio senaties sustabdymas ir nutraukimas ir atnaujinimas. Pažeistos teisės gynimo atvejai, ieškinio senaciai pasibaigus. Ieškinio senaties pasibaigimo pasekmės.

9 tema. Civilinių teisių įgyvendinimas ir gynimas

Teisės įgyvendinimo sąvoka. Civilinių teisių įgyvendinimo principai ir būdai.

Civilinės subjektinės teisės ir jos įgyvendinimo ribos. Civilinių teisių įgyvendinimo prieštaraujant jų paskirčiai sąvoka. Piktnaudžiavimo teise problema. Atsisakymas ginti civilines teises ir jo teisinės pasekmės.

Civilinių teisių gynimo būdai ir jų tarpusavio santykis, atskirų teisių gynimo būdų skirtumai. Civilinių teisių savigny.

10 tema. Daiktinės teisės sąvoka

Daiktinės teisės sąvoka ir reikšmė. Daiktinės teisės principai. Daiktinių teisių rūšys. Daiktinės teisės objektas. Daiktų rūšys. Nekilnojamieji ir kilnojamieji daiktai. Pagrindiniai ir antraeiliai daiktai. Daiktų skirstymo į rūšis teisinė reikšmė. Daiktinės teisės ir prievolių teisės santykis, šių teisių skirtumai. Nuosavybės teisės vieta daiktinės teisės sistemoje.

11 tema. Nuosavybės teisės bendrosios nuostatos

Nuosavybės formos ir rūšys. Teisinis nuosavybės santykių reglamentavimas. Objektinio nuosavybės teisės. Subjektinė nuosavybės teisė. Savininko teisės, jų turinys. Nuosavybės teisės įgyvendinimo būdai ir ribos. Nuosavybės teisės objektai.

Žemės nuosavybės teisė. Pastatai, įrenginiai kaip nuosavybės teisės objektai.

Nuosavybės teisės įgijimas ir pasibaigimas. Nuosavybės teisės įgijimo būdų klasifikavimas ir atskirų būdų charakteristika. Įgyjamoji senatis. Nuosavybės teisės į turtą pagal sutartį atsiradimo įgijėjui momentas. Perleidžiamų daiktų atsitiktinio žuvimo ar sugedimo rizika. Nuosavybės teisės pasibaigimas.

12 tema. Bendrosios nuosavybės teisė

Bendrosios nuosavybės teisės sąvoka. Vidiniai ir išoriniai bendrosios nuosavybės teisiniai santykiai. Bendrosios nuosavybės teisės rūšys ir ypatumai.

Bendrosios nuosavybės teisės atsiradimo pagrindai. Bendrosios nuosavybės teisės subjektai. Bendrosios nuosavybės teisės objektai.

Bendraturčių teisių bendrosios dalinės nuosavybės teisėje įgyvendinimas: naudojimosi bendru turtu tvarkos nustatymas, bendro turto (jo vertės) didinimas, atsidalijimas iš bendrosios dalinės nuosavybės, pirmenybės teisė pirkti bendrąja nuosavybe esančią parduodamą dalį.

Bendrosios jungtinės nuosavybės teisė. Bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. Šios nuosavybės teisės objektai, turinys ir šios teisės įgyvendinimo ypatumai.

13 tema. Daiktinių teisių gynimas

Nuosavybės apsaugos reikšmė. Nuosavybės teisės apsauga ir gynimas. Nuosavybės teisės gynimo būdai. Turto išreikalavimas iš svetimo neteisėto valdymo (vindikacinis ieškinys). Atsiskaitymai gražinant neteisėtai valdomus daiktus. Reikalavimas pašalinti teisės pažeidimus, nesusijusius su valdymo netekimu (negatorinis ieškinys). Reikalavimas dėl daiktinių teisių pripažinimo (deklaracinis ieškinys).

Kiti nuosavybės teisės civiliniai teisiniai gynimo būdai. Daiktinių teisių į svetimus daiktus gynimas.

14 tema. Servitutai

Servituto sąvoka ir turinys. Servitutų rūšys. Servitutų nustatymo tvarka. Servitutų pasibaigimas. Teisės į servitutą gynimas.

15 tema. Uzufruktas

Uzufrukto sąvoka ir turinys. Uzufrukto nustatymo pagrindai. Uzufrukto pasibaigimas. teisės į uzufruktą gynimas.

16 tema. Užstatymo teisė (superficies)

Užstatymo teisės sąvoka. Užstatymo teisės nustatymas. Užstatymo teisės turinys. Užstatymo teisės pabaiga.

17 tema. Hipoteka ir kilnojamojo turto įkeitimas

Hipotekos sąvoka. Hipotekos reikšmė. Hipotekos subjektai. Hipotekos objektai. Hipotekos rūšys. Hipotekos įstaigos. Hipotekos įforminimo ir perdavimo tvarka. Skolos išieškojimas hipotekos kreditoriaus naudai. Hipotekos pasibaigimas.

Kilnojamojo turto įkeitimo sąvoka ir reikšmė. Kilnojamojo turto įkeitimo subjektai. Kilnojamojo turto įkeitimo objektai. Išieškojimo nukreipimas į įkeistą objektą. Kilnojamojo turto įkeitimo teisės pabaiga.

18 tema. Kito asmens turto administravimas

Kito asmens turto administravimo sąvoka. Turto administravimo reikšmė. Turto administravimo rūšys. Turto administratorius, jo teisės, pareigos ir atsakomybė. Bendras turto administravimas, jo ypatumai. Turto administravimo ir turto administratoriaus įgaliojimų pabaiga. Turto administravimo ypatumai specialias įstatymų numatytais atvejais.

19 tema. Prievolių teisė ir prievolė. Prievolės subjektai.

Prievolės sąvoka ir sudedamieji elementai. Prievolių teisinių santykių skirtumas nuo daiktinių teisinių santykių. Prievolių atsiradimo pagrindai.

Prievolių rūšys. Sutartinės prievolės. Nesutartinės prievolės. Dalomosios ir nedalomosios prievolės. Alternatyviosios prievolės. Fakultatyviosios prievolės. Sąlyginės prievolės. Terminuotos prievolės. Piniginės prievolės.

Prievolės subjektai. Asmenų daugetas prievolėje. Dalinės ir solidariosios prievolės.

Asmenų pasikeitimas prievolėje. Reikalavimo perleidimas. Skolos perkėlimas.

Reikalavimo perėjimas trečiajam asmeniui pagal įstatymą (subrogacija).

Regresinės prievolės.

20 tema. Prievolių vykdymas

Prievolių vykdymo sąvoka ir reikšmė. Prievolių vykdymo principai.

Prievolės vykdymo subjektai. Prievolės įvykdymas neveiksniam kreditoriui. Skolininko neveiksnumas. Įvykdymas įmokant skolos sumą į depozitinę sąskaitą. Trečiojo asmens prievolės įvykdymas įmokant skolos sumą į depozitinę sąskaitą. Trečiojo asmens teisė įvykdyti prievolę. Prievolės įvykdymo vieta. Įvykdymo terminas. Prievolės, kurios įvykdymo terminas nenustatytas arba apibrėžtas kreditorių pareikalavimo momentu. Įvykdymas prieš terminą. Vykdyto būdai. Prievolės vykdymas dalimis. Įmokų paskirstymas. Įvykdymo kontrolė. Teisė sustabdyti prievolės vykdymą. Piniginių prievolių vykdymo valiuta..

Prievolės neįvykdymo teisiniai padariniai. Individualiais požymiais ir rūšiniais požymiais apibūdintų daiktų neperdavimo padariniai. Prievolės atlikti darbą neįvykdymo padariniai. Teisiniai padariniai, neįvykdžius prievolės pagal dvišalę sutartį. Atvejai, kai skolininkas ar kreditorius laikomi pažeidusiais sutartį.

Kreditoriaus interesų gynimas. Pauliano ieškinys. Nesąžiningumo prezumpcija. Netiesioginis ieškinys.

21 tema. Prievolių įvykdymo užtikrinimas

Prievolės įvykdymo užtikrinimo samprata ir užtikrinimo būdų rūšys.

Netesybos ir jų reikšmė.

Laidavimas (samprata, atsiradimo pagrindai, forma). Kreditoriaus ir laiduotojo santykiai.

Laiduotojo atsakomybė. Laiduotojo, įvykdžiusio pareigą, teisės. Laidavimo pabaiga.

Garantija (samprata, forma). Garanto prievolės ribos. Garantijos rūšys.

Rankpinigiai. Samprata. Susitarimo dėl rankpinigių forma. Rankpinigių skirtumas nuo avanso.

22 tema. Prievolių pabaiga

Prievolių pabaigos pagrindai. Prievolės pabaiga įvykdymu. Įvykdymo patvirtinimas.

Prievolių pabaiga suėjus naikinamajam terminui.

Prievolių pabaiga šalių susitarimu ir šalių sutapimu.

Prievolės pabaiga, kai neįmanoma jos įvykdyti.

Prievolės pabaiga mirus fiziniam asmeniui ar likvidavus juridinį asmenį.

Prievolės pabaiga atleidžiant skolininką nuo prievolės įvykdymo.

Prievolių pabaiga įskaitymu.

Novacija.

23 tema. Sutarčių teisė

Sutarties samprata ir reikšmė. Sandorio, susitarimo, sutarties ir prievolės sąvokų atbigojimas. Sutarties elementai ir sub-elementai.

Sutarties laisvės principas. Sutarties privalomumo principas. Sutarties uždarmo principas.

Sutarčių rūšys (vienašalės ir abišalės sutartys; konsensualinės ir realinės sutartys; atlygintinės bei neatlygintinės sutartys, sutartys su *in rem* efektu; kitos sutarčių rūšys). Vartojimo, komercinės ir bendrosios civilinės sutartys. Viešojo sutartis.

Ikisutartiniai santykiai: sąžiningo elgesio pareiga, preliminarioji sutartis, teisių gynimo būdai pažeidus sąžiningo elgesio pareigą.

Sutarties sudarymas ir galiojimas. Sutarties forma. Sutarties sudarymo stadijos. Oferta. Viešojo oferta. Akceptas ir jo formos. Sutarties sudarymo pagal pasiūlymą, kuriame nenurodytas terminas atsakyti, momentas. Atsakymo pavėlavimas. Atsakymas sutinkant sudaryti sutartį kitomis sąlygomis. Sutarties sudarymo momentas ir vieta. Viešųjų sutarčių sudarymo ypatumai.

Sutarties turinys. Esminės, įprastinės ir atsitiktinės sutarties sąlygos. Aiškiai išreikštos ir numanomos sutarties sąlygos. Sutarčių standartinės sąlygos. Sutarties turinio aiškinimas ir spragų užpildymas. Sutarčių kvalifikavimas.

Sutarčių vykdymas. Sutarties vykdymo principai. Sutartinių įsipareigojimų vykdymas pasikeitus aplinkybėms.

Sutarties vykdymo sustabdymas. Įvykdymo trūkumų pašalinimas. Papildomas terminas sutarčiai įvykdyti. Palūkanos. Civilinę atsakomybę ribojančios sutarties sąlygos. Išankstinis sutarties vykdymo neįmanomumas. Nenugalima jėga. Sutarčių pabaiga.

Sutarties pažeidimo samprata ir rūšys. Sutartinė civilinė atsakomybė ir jos ginamas interesas. Sutartinė civilinė atsakomybė be kaltės. Neturtinės žalos atlyginimas taikant sutartinę civilinę atsakomybę. Sutarties pakeitimas. Sutarties nutraukimas. Absoliutus ir santykinis sutarties negaliojimas. Dalinis sutarties negaliojimas. Esminė šalių nelygybė. Restitucija. Sutartis ir tretieji asmenys. Sutartis trečiojo asmens naudai.

24 tema. Civilinė teisinė atsakomybė

Civilinės teisinės atsakomybės samprata. Civilinės teisinės atsakomybė ir kitų civilinių teisių gynimo būdų santykis ir skirtumai. Civilinės teisinės atsakomybės funkcijos. Civilinės teisinės atsakomybės sąlygos ir jų įrodinėjimo pareiga.

Civilinė atsakomybė ir kiti žalos kompensavimo būdai, jų tarpusavio santykis.

Neteisėtumo kaip civilinės teisinės atsakomybės sąlygos samprata.

Kaltė kaip civilinės atsakomybės sąlyga. Kaltės samprata civilinėje teisėje. Objektinio („griežta“) civilinė teisinė atsakomybė (rizikos teorija).

Turtinės žalos rūšys. Negautas pelnas, pažeidėjo gauta nauda. „Grynai ekonominiai“ nuostoliai.

Neturtinė žala ir jos atlyginimo galimybės.

Žalos atlyginimo būdai.

Priežastinis ryšys kaip civilinės teisinės atsakomybės sąlyga. Teisinio priežastinio ryšio nustatymo teorijos.

Aplinkybės, kurioms esant gali būti atleidžiama nuo civilinės atsakomybės.

Civilinės teisinės atsakomybės rūšys. Sutartinė ir nesutartinė atsakomybė. Pilna (visiška) ir ribota civilinė teisinė atsakomybė.

Nuostolių, netesybų, kompensacinių palūkanų santykis civilinėje teisėje. Procesinės palūkanos.

Prevencinis ieškinys.

25 tema. Deliktinių prievolių samprata ir rūšys.

Deliktinės civilinės atsakomybės samprata, atsiradimo sąlygos, skirtumai nuo sutartinės civilinės atsakomybės. Generalinis deliktas.

26 tema. Atskiri deliktinės civilinės atsakomybės taikymo atvejai

Netiesioginė civilinė atsakomybė. Samdančio darbuotojus asmens atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl jo darbuotojų kaltės.

Statinių savininko (valdytojo) atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl pastatų statinių, įrenginių ar kitokių konstrukcijų.

Civilinė atsakomybė už didesnio pavojaus šaltinių padarytą žalą.

Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų.

Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro, teisėjo ir teismo neteisėtų veiksmų.

Civilinė atsakomybė už nepilnamečių, neveiksnių tam tikroje srityje asmenų ir asmenų, negalinčių suvokti savo veiksmų reikšmės, padarytą žalą. Tėvų, kurių valdžia apribota, civilinė atsakomybė už jų nepilnamečių vaikų padarytą žalą.

Žalos atlyginimas sveikatos sužalojimo atveju.

Civilinė atsakomybė už dėl gyvybės atėmimo atsiradusią žalą. Žalos atlyginimo mokėjimas. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas. Socialinio draudimo išmokų įskaitymas. Laidojimo išlaidų atlyginimas. Žalos atlyginimas, kai pasibaigia įpareigotas atlyginti žalą juridinis asmuo ar miršta įpareigotas fizinis asmuo.

Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl netinkamos kokybės produktų ar paslaugų. Gamintojo ir paslaugų teikėjo atsakomybė. Netinkamos kokybės samprata. Atsakomybės sąlygos. Atleidimas nuo atsakomybės. Ieškinio senatis.

Civilinė atsakomybė už kelių asmenų bendrai padarytą žalą. Regreso teisė į žalos padariusį asmenį.

27 tema. Prievolės, atsirandančios dėl nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo be pagrindo

Prievolės, atsirandančios dėl nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo samprata ir reikšmė. Prievolės subjektai. Prievolės šalių teisės ir pareigos. Prievolės dalykas. Turtas, kurio negalima išreikalausiti. Nepagrįstas praturtėjimas.

28 tema. Prievolės, atsirandančios dėl kito asmens reikalų tvarkymo

Prievolės, atsirandančios dėl kito asmens reikalų tvarkymo, samprata ir reikšmė. Asmens, tvarkančio kito asmens reikalus, pareigos. Reikalų tvarkymas prieš kito asmens valią, pavojaus atveju. Veiksmų patvirtinimas. Išlaidų atlyginimas. Kito asmens vardu ir interesais sudaryto sandorio teisinės pasekmės.

29 tema. Sutartys dėl daikto ar kitokio turto perdavimo kito asmens nuosavybėn

Pirkimo-pardavimo sutarties samprata ir reikšmė. Pirkimo-pardavimo sutarčių rūšys. Pirkimo-pardavimo sutarties šalys, turinys ir forma. Sutarties dalykas, kaina. Bendrosios pardavėjo pareigos ir teisės. Bendrosios pirkėjo pareigos ir teisės. Pirkimo-pardavimo sutarties vykdymas ir teisių gynimo būdai, taikomai, šalimis pažeidus sutartį.

Nekilnojamojo daikto pirkimo-pardavimo sutartis.

Dovanojimo sutartis. Dovanojimo sutarties sąvoka, šalys, turinys, dalykas, forma ir šalių atsakomybė. Dovanojimo apribojimai ir panaikinimas. Dovanotojo pareigos.

30 tema. Sutartys dėl daikto perdavimo kitam asmeniui naudotis

Nuomos sutarties samprata ir rūšys. Nuomos sutarties šalys, dalykas, forma ir terminai. Sutarties šalių teisės ir pareigos. Sutarties pabaiga. Sutarties nutraukimas prieš terminą nuomotojo reikalavimu. Sutarties nutraukimas prieš terminą nuomininko reikalavimu. Nuomininko atsakomybė už daikto pabloginimą. Daikto pagerinimas. Atsakomybė už daikto praradimą.

Finansinės nuomos (lizingo) samprata ir reikšmė. Bendri lizingo ir turto nuomos bei pirkimo-pardavimo sutarčių bruožai, skirtumai, ypatumai. Lizingo sutarties dalykas. Lizingo davėjo ir lizingo gavėjo teisės bei pareigos. Šalių atsakomybė. Lizingo sutarties pabaiga.

Panaudos sutarties sąvoka, šalys, dalykas, forma, šalių teisės ir pareigos. Sutarties pasibaigimas.

31 tema. Sutartys dėl darbų atlikimo ar paslaugų teikimo

Rangos sutarties samprata ir reikšmė. Rangos sutarties rūšys. Rangos sutarties šalys, forma ir sąlygos. Generalinis rangovas ir subrangovas. Rangos sutarties šalių teisės ir pareigos. Rangos sutarties šalių atsakomybė. Rangos sutarties ir darbo sutarties skirtumai.

Statybos rangos samprata, rūšys ir reikšmė. Statybos rangos sutarties samprata ir reikšmė. Statybos rangos sutarties rūšys. Šalių teisės ir pareigos. Statybos darbų perdavimas ir priėmimas, Darbų kokybės garantija. Šalių atsakomybė.

Atlygintinų paslaugų sutarties samprata ir reikšmė. Rangos sutarties ir paslaugų sutarties skirtumai. Sutarties dalykas. Kliento interesų prioritetasis. Sutarties šalių teisės ir pareigos. Paslaugų sutarties pasibaigimas.

Pasaugos sutarties samprata ir reikšmė. Pasaugos sutarties šalys, dalykas, forma ir terminas. Pasaugos sutarties šalių teisės ir pareigos. Saugotojo ir pasaugos davėjo atsakomybė.

33 tema. Paveldėjimo teisė

Paveldėjimo teisės sąvoka, paveldėjimo teisės dalykas. Paveldėjimo teisės objektas (palikimas). Palikimo atsiradimas. Palikimo atsiradimo laikas ir vieta. Palikėjas. Įpėdiniai. Asmenys, neturintys teisės paveldėti.

Paveldėjimas pagal įstatymą. Įpėdinių pagal įstatymą eilės. Sutuoktinio paveldėjimo teisė.

Paveldėjimas atstovavimo teise.

Paveldėjimas pagal testamentą. Testamento samprata ir reikšmė. Testamento sudarymo sąlygos. Testamento turinys. Privalomoji palikimo dalis. Antrinio įpėdinio paskyrimas. Testamentinė išskirtinė. Testamentinis įpareigojimas. Testamento forma. Testamento galiojimo sąlygos ir testamentų pripažinimo negaliojančiu pagrindai. Testamentų rūšys. Oficialieji testamentai. Asmeninis testamentas. Asmeninio testamentų perdavimas saugoti. Testamentų registras. Testamento panaikinimas, papildymas, pakeitimas. Testamento vykdymas. Bendrasis sutuoktinių testamentas.

Palikimo priėmimas ir įpėdinių atsakomybė už palikėjo skolas. Palikimo atsisakymas. Paveldėjimo teisės perėjimas ir paveldėjimo dalių padidėjimas. Palikimo priėmimas pagal antstolio sudarytą apyrašą. Palikimo perėjimas valstybei. Palikimo administravimas. Paveldėjimo teisės liudijimas. Kreditorių reikalavimų įpėdiniams pareiškimo tvarka.

Įpėdinių tarpusavio santykiai dėl paveldėto turto. Palikimo pasidalijimas.

34 tema. Šeimos teisė kaip civilinės teisės institutas. Šeimos teisės principai

Šeimos teisės samprata. Santykiai, reglamentuojami šeimos teisės, ir jų ypatumai. Šeimos samprata. Šeimos santykių teisinio reglamentavimo ypatumai. Europos žmogaus teisių teismo praktika kaip šeimos teisės šaltinis. Pozityviosios ir negatyvios žmogaus teisių apsaugos taikymas šeimos teisėje. Šeimos teisės principų samprata, reikšmė ir tarpusavio ryšys. Atskirų šeimos teisės principų turinys: lygiateisiškumo ir visokeriopos vaikų teisių apsaugos principai.

Bendrųjų civilinės teisės principų taikymo ypatumai šeimos teisiniais santykiais.

35 tema. Santuoka ir jos pabaiga

Santuokos samprata ir reikšmė. Susitarimas tuoktis ir jo teisiniai padariniai. Santuokos sudarymo sąlygos ir tvarka. Santuokos teisiniai padariniai. Sutuoktinių asmeninės neturtinės teisės ir pareigos. Santuokų, sudarytų bažnytine tvarka, apskaita.

Santuokos negaliojimas ir jos teisiniai padariniai. Aplinkybės, šalinančios santuokos negaliojimą. Santuokos pasibaigimo pagrindai. Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių sutikimu. Santuokos nutraukimas vieno iš sutuoktinių prašymu. Santuokos nutraukimas dėl sutuoktinio kaltės. Santuokos nutraukimo teisiniai padariniai.

36 tema. Bendras šeimos gyvenimas neįregistravus santuokos

Partnerystės samprata ir jos teisinio reguliavimo problema Lietuvoje. Europos žmogaus teisių teismo ir LR Konstitucinio teismo bei bendrosios kompetencijos teismų jurisprudencija partnerystės kaip šeimos gyvenimo teisinės formos atžvilgiu.

37 tema. Sutuoktinių tarpusavio turtinės teisės ir pareigos

Sutuoktinių turto teisinis režimas ir jo rūšys. Įstatymų nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas. Šeimos turtas ir jo teisinis statusas.

Bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. Turto, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, valdymas, naudojimas ir disponavimas juo. Turto, esančio bendrąja sutuoktinių nuosavybe, padalijimas.

Asmeninė sutuoktinių nuosavybė.

Pagal sutartį nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas. Vedybų sutartis, jos reikšmė, sudarymo tvarka ir turinys. Vedybų sutarties forma, registracija ir jos reikšmė. Sutuoktinių civilinė atsakomybė pagal turtines prievoles. Sutuoktinių tarpusavio išlaikymas.

38 tema. Intelektinė nuosavybė ir jos teisinė apsauga

Intelektinės nuosavybės sąvoka ir reikšmė. Intelektinės nuosavybės objektai. Autorių teisių ir pramoninė nuosavybės teisių skirtumai. Pramoninės nuosavybės sąvoka. Pramoninės nuosavybės rūšys. Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos principai. Intelektinės nuosavybės ir materialinės nuosavybės atribojimas.

Išradimo sąvoka. Išradimo patentabilumas. Išradimų rūšys. Patentų teisės subjektai. Patentas. Patento savininko teisės ir jų apribojimai.

Prekių ženklo samprata. Prekių ženklų rūšys. Prekių ženklo funkcijos. Prekės ženklo savininko teisės

39 tema. Autorių teisė

Autorių teisių objektai. Kūriniai nelaikomi autorių teisių objektais. Autorių teisių subjektai. Bendraautorystė. Autorių teisės į kolektyvinius kūrinius, į kūrinius sukurtus atliekant tarnybines pareigas, į kompiuterių programas ir audiovizualinius kūrinius.

Autorių teisės. Asmeninės neturtinės ir turtinės autorių teisės. Turtinių teisių apribojimai. Autorių teisių galiojimo terminai.

Gretutinių teisių sąvoka. Atlikėjo samprata. Atlikėjų asmeninės neturtinės ir turtinės teisės. Fonogramos ir fonogramos gamintojo sampratos. Fonogramų gamintojų teisės. Atlyginimas už fonogramų, išleistų komerciniais tikslais panaudojimą. Transliuojančiųjų organizacijų teisės. Pirmojo audiovizualinio įrašo gamintojo (prodiuserio) teisės. Gretutinių teisių galiojimo terminai.

Rekomenduojama specialioji literatūra:

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Pirmoji knyga. Bendrosios nuostatos. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, 2001.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Antroji knyga. Asmenys. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, 2002.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Trečioji knyga. Šeimos teisė. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, 2002.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Ketvirtoji knyga. Daiktinė teisė. XI skyrius, Hipoteka. Vilnius: Justitia, 2013.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Šeštoji knyga. Prievolių teisė. I dalis. Pirmasis leidimas. Vilnius: Justitia, 2003.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Penktoji knyga. Paveldėjimo teisė // Justitia, 2003, Nr. 1-2, Nr. 3-4, Nr. 5, Nr. 6.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso komentaras. I dalis (2004), II dalis, III dalis (2005), Vilnius: Justitia.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso komentaras. II-III dalys (2005), II dalis, III dalis (2005), Vilnius: Justitia.

Civilinė teisė. Bendroji dalis (atsak. redak. Vytautas Mizaras). Vilnius: Justitia, 2009.

Mikalonienė, L. *Uždarosios akcinės bendrovės akcininko teisės ir jų gynimo būdai.* Vilnius: VĮ Registrų centras, 2015.

Mikalonienė, L., Mikelėnas, V.; Miliauskas, P.; Mitkevičius, V.; Tikniūtė, A. *Įmonių teisinių formų konvergencija ir divergencija: ar Lietuvos teisinis reglamentavimas yra patrauklus tarptautiniame kontekste?* Mokslo studija. Vilniaus universiteto leidykla: Vilnius. 2017.

MIKELĖNAS, Valentinas. *Šeimos teisė.* Vilnius: Justitia, 2009.

VILEITA, Alfonsas. *Paveldėjimo teisė.* Vilnius: Justitia, 2011.

MIKELĖNAS, Valentinas. *Prievolių teisė. Pirmoji dalis*. Vilnius: Justitia, 2002.
Civilinė teisė. Prievolių teisė: vadovėlis. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2004 (ir vėlesni leidimai).

Rekomenduojama norminė literatūra:

Lietuvos Respublikos Konstitucija.
Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (konsoliduota versija). OJ C 202, 7.6.2016, p. 1–388
Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija. OJ C 202, 7.6.2016
Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.
Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos.
Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos.
Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.
Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.
Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas.
Lietuvos Respublikos patentų įstatymas.
Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas.
Lietuvos Respublikos vienos valstybės ribas peržengiančio ribotos atsakomybės bendrovių jungimosi įstatymas.
Lietuvos Respublikos Europos kooperatinių bendrovių įstatymas.
Lietuvos Respublikos Europos bendrovių įstatymas.
Lietuvos Respublikos Europos ekonominių interesų grupių įstatymas.
Lietuvos Respublikos mažųjų bendrių įstatymas.
Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymas.
Lietuvos Respublikos ūkinių bendrių įstatymas.
Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas.
Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas.